

mendatione suscipiat. Si qua igitur ecclesiastica secularisue persona nostre confirmationi huic et constitutioni vestre temeritate aliqua obuiare presumpserit / tanquam religionis et dei monastice perturbatrix / auctoritate beatorum petri et pauli / et nostra donec satisfecerint / excommunicationis gladio feriatur. Qui vero conseruator extiterit / omnipotentis dei et apostolorum eius benedictionem et gratiam consequatur. Interdicimus autem ne quis pueros laicos / vel presbiteros vestros ad habitandum suscipiat. Ego Calixtus catholice ecclesie episcopus confirmatus et. S. Datum sedeloci per manum Grisogoni sancte. R. ecclesie diaconi cardinalis ac bibliothecarii. x. kl. Iasii. Indiis. xiiij. Incarnati. dominice Anno ab. c. xix. Pontificatus autem domini Calixti sancti pape. anno. j.

Privilegium domini Eugenii pape. iij. de eo quod confirmat cartam caritatis / et consuetudines ac statuta ordinis cisterciensis / cum quibusdam alijs specialibus gratijs.

Eugenius Episcopus servus servorum dei. Dilectis filijs Balthonio cisterciensi / et ceteris fratribus ac monachis / tam presentibus quam futuris regulari vitam / et cisterciensis ordinis statuta professis imppetu. Sacrosanta romana ecclesia sic in beato petro apostolorum principe a domino permissionem obtinuit / quod vniuersalis ecclesie fundamentum existeret / et preceptum accepit ut christiane fidei presbiteros in

fide / religione omniaq; sanctimonia confirmaret / ita per vniuersarum ecclesiarum presbiteros sollicitam se semper exhibuit / et de instituendo / preseruando / et puehendo in oibus ecclesijs / cultu sacre religionis fuit omni tempore studiosa. Et et ab ea sicut a fonte ad vniuersos ecclesie filios sit religio deriuata / et quod ab alijs que spiritus primitias acceperunt / religiose ac salubriter institutum est per eandem immutabilem acceperit firmitatem. Unde est dilecti in domino filij quod sa

7

cre religionis vſe opinione tanq̄s odore agri pleni/ cui bñdixit
dñs/ puocati/ religioſis poſtulationib⁹ veſtris benignū impti
mur aſſenſū/ ⁊ regulares inſtitutiones vſas auctoritate aplice
cōfirmamus. In quib⁹ ſub certis capitulis que inferi⁹ anne
ra ſunt decreuim⁹ exprimēda. Statuiſtis equidē inter vos ne
in alicui⁹ antiſtitis dioceſi/ ordinis veſtri abbatia fundet/ do
nec ipſe antiſtes/ decretū qđ inter eccleſias ordinis veſtri ad cu
ſtodia diſcipline firmatū eſt/ ratū ſe habere pmittat. Et vt in
omnib⁹ monaſterijs de ordine veſtro ſicut i cisterciēſi eccleſia
beati Benedicti regula ppetuis tēporib⁹ obſeruet/ ⁊ in lectio
nē ipſius nullus ordinis veſtri pfeſſor pter ſimplicē ⁊ cōmunē
intelligentiā/ quēlibet aliū ſenſū inducat/ ſed vniformiter/ ⁊ ſic
queq; diffinita noſcunt/ itelligat ab omnib⁹ ⁊ inuolabiliter ob
ſeruet. Eaſdēq; penitus obſeruātiā/ eundē cantū/ ⁊ eoſdē li
bros q̄ ad officiū eccleſiaſticū p̄tinēt p vnuerſas eccleſias vſi
ordinis teneatis/ nec aliqua oīno eccleſia vel pſona ordinis ve
ſtri aduerſus cōmunia ipſius ordinis iſtituta p̄uilegiū a que
libet poſtulare audeat/ vel obtentū quōlibet retinere. Ordina
tū eſt etiā inter vos/ vt oēs abbates de ordine veſtro ſingulis
annis ad generale capitulū cisterciēſe omni poſtpoſita occaſi
one cōueniāt illis ſolis exceptis/ quos a labore vie infirmitas
corpis retardauerit/ qui tñ idoneū nūciū delegare debebūt/ p
quē neceſſitas remozatiōis illoꝝ valeat capitulo nūciari/ ⁊ il
lis itē exceptis qui in remotiorib⁹ partib⁹ habitātes ſine gran
di ⁊ euidenti difficultate ſe nequerint capitulo pſentare. Qui ni
mirū eo termino veniēt/ qui eis in ipſo fuerit capitulo cōſtitu
tus. Præterea ſi aliqua cōtrouerſia inter quolibet abbates de
ordine veſtro emerſerit/ vel de aliquo illoꝝ tam grauis culpa
fuerit p̄palata/ vt ſuſpenſionē aut depoſitionē etiam mereat/
quicqđ inde a caplo fuerit canonice diffinitū/ ſine retractatiōe
aliq̄ obſeruet. Deinde in ſūmario p̄ſequit̄ p̄ncipaliora pun
cta carte caritatis/ Et circa finē addit q̄ ſequūtur. Perſonā
aut de alio ordine nulla eccleſiarū vſaz ſibi eligat in paſtorē/
ſicut nec veſtri ordinis aliquā/ in monaſterijs alijs ſtatuiſtis ordi
nari poſſe abbatē. Hec nimirū dilectiſſimi filij de multis in ſtū

tutionib⁹ ordinis vestri excerpsum⁹ / et p⁹ prijs curauimus capitulis designare. Quia vero singula q⁹ ad religionis p⁹fectu⁹ / et animarū salutē regulariter ordinastis / p⁹sentī abbreviatōi neque rūt annecti / nos cū his que p⁹scripta sunt oīa que cōtinētur in carta vestra que appellat⁹ caritatis / et quecūq⁹ inter vos religionis intuitu regulariter statuistis / auctoritate ap⁹lica roboram⁹ / et vobis vestrisq⁹ successorib⁹ / et omnib⁹ q⁹ ordinē vestrū p⁹fessi fuerint inuolabiliter p⁹petuis tēporibus decernim⁹ obseruanda. De cetero q⁹ p⁹positū firmū habitatiōis vestre loca extra cōuersationē seculariū eligēdi / grāgias vestras sicut et atria ecclesiarū / a prauorū incurso ac violentia liberat⁹ et q⁹etas fore statuim⁹ / et vt nullus ibi hominē cape / spoliare. verberare / aut rapinā exercere p⁹sumat / in virtute sancti spirit⁹ inhiibētes. Sanctiētes etiā / vt p⁹pter cōmunia / interdīcta terraz / nulla ecclesiarū vestrarū a diuinis cōpellat⁹ officijs abstinere / sed liceat omnib⁹ de ordine vestro / excōdicatis / et iterdictis / eieci / clausis ianuis / summissa voce / fratrib⁹ suis diuina celebrare solennia. Interdicimus itē ne aliqua oīno p⁹sona fratres ordinis vestri audeat ad seclaria iudicia puocare / sed si quisq⁹ sibi aduersus eos aliquid crediderit de iure cōpetere / sub ecclesiastici iudicis examine experiēdi habeat facultatē. Decernim⁹ ergo vt nulli aliqū liceat his que in hac pagina ex auctoritate ap⁹lorū p⁹ncipis a nobis p⁹firmata et cōstituta sunt ausu temerario contraire / ac nostre hui⁹ sanctiōis vigorē aliqua p⁹sumptiōe infringere. Si quis aut⁹ hoc attēptare p⁹sumpserit / et culpā suā satisfactiōe cōgrua cōtempserit emēdare diuine aiaduersionis iudicio se nouerit subiacere. Lūcta aut⁹ ista seruātibus sit gratia et pax a deo ac d⁹no nostro iesu christo. Quaten⁹ et hic fructum pie deuotiōis et actionis bone p⁹cipiant / et apud sup⁹mū iudicē premia eterne pacis inueniāt. Amen.

Ego Eugenius catholice ecclesie ep⁹us. S.

Ego Imarus tusculanus episcopus. S.

Ego I hugo hostiensis episcopus. S.

Ego I hubaldus p⁹sbyter cardinalis titul. sancte Praxedis. S.

Ego I ribertus p⁹sbyter carb. titul. sancte Anastasie. S.

94

Ego Rolandus pbr carb. titul. sancti Marci. S.
Ego Gerardus pbr carb. titul. sci Stephani in celio mōte. S.
Ego Johānes pbr carb. titul. scōz Johānis et Pauli. S.
Ego Henricus pbr carb. titul. scōz Meri et Achillei. S.
Ego Johānes pbr carb. titul. Equitū. S.
Ego Otto diaconus carb. sancti Georij ad velū aureū. S.
Ego Guido diaconus carb. sancte marie in porticu. S.
Ego Johānes diaconus carb. sanctoz Sergij et Bachi. S.
Ego Ildebrānus sancte romani ecclesie diaconus carb. S.
Ego Gerardus sancte romani ecclesie diaconus carb. S.
Ego Odo diaconus carb. sancte romani ecclesie. S.
Ego Bernardus sancte romani ecclesie diaconus carb. S.
Datū sigme p manū Bosonis sancte romani ecclesie scriptoris
kl. augusti. Indiē. xv. Incarni dñice anno M. lū. Pontificat^o
vero domini Eugenij pape. iij. Anno octauo.

Dominus Anastasius p̄p. iij. oīno similē cōcedit et donat cōfirmationē. Excepto q̄ in fine circa celebrationē diuinorū officioz tēpore interdicti sic dicit. Sanctiētes etiā vt ppter cōmunia interdicta terrarū nulla ecclesiarū vestrarū a diuinis compellat officijs abstinere. Interdicim^o itē/ ne aliqua oīno psona fratres ordinis vestri audeat ad secularia iudicia puocare/ sed si quisq̄ sibi aduersus eos aliqd crediderit de iure cōpetere sub ecclesiastici iudicis examine experiēdi habeat facultatē. Decernim^o ergo vt nulli oīno liceat hanc paginā nostre cōfirmatiōis infringere/ vel p̄scriptas institutiōes vestras ausu temerario violare. Si quis autē hoc attēptare p̄sūpserit indignationē oipotētis dei/ et beatoz Petri et Pauli aploz ei^o se noverit incurfurū. Et p^o noīa ipsi^o sūmi pontificis et. xiiij. dñorū cardinaliū signantiū et approbatiū ponit sic. Datū lateran^o p manū Rollandi sc̄te romani ecclesie p̄bri carb. et cancell. v. Idus decembris. Indiē. ij. Incarni dñice anno M. c. liij. Pontificatus vero dñi Anastasij pape. iij. Anno primo.

Dominus Adrianus p̄p. iij. oīno similē in eadē forma cōse-

cit cōfirmationē/sicut pmissa Anastasij. iij.

Ad idē dñs Alexāder p̄p. iij. q̄ circa mediū/hāc addit clam.
Electus aſit nulli archiepoꝝ vel ep̄oꝝ emācipatus / vel quasi
absolutus tradat̄/sed nec post factā archiepo vel ep̄o suo p̄fes
sionē occasione eius ordinis sui constitutiones transgrediat̄/
vel in aliquo p̄uaricator eius existat.

Eiusdē dñi Alexandri pape. iij. vbi multe
monasterij filie cistercij idistincte cū alijs
cistercij possessionib⁹ z iurib⁹ enumerant̄/
in quo apparet summa filiarū z mēbrozū
ad matrē sicut aliarū possessionū p̄nerio.

Alexander Ep̄us seru⁹ seruoꝝ dei.
Dilectis filijs Gilleber
ro abbati cisterciēn monasterij/eiusq̄ fratrib⁹
tam p̄sentib⁹ q̄ futuris regularē vitā p̄fessis
imppetū. Religiosam vitā eligentib⁹ aplicū
cōuenit adesse p̄sidiū/ne forte alicui⁹ temerita
tis incurſus eos aut a p̄posito reuocet /aut ro
bur /q̄ absit/sacre religiōis infringat. Eapro
pter dilecti in domino filij vestris iustis postulationib⁹ clemē
ter annuim⁹/z p̄efatum monasteriū in quo diuino mancipa
ti estis obsequio sub beati Petri z nostra protectione susci
pim⁹/z p̄ntis scripti p̄uilegio cōmunim⁹. Statuētes vt q̄scūq̄
possessiones/quecūq̄ bona idē monasteriū in p̄sentiarū legi
time possidet/aut in futurū p̄cessione pontificū/largitione re
gū vel principū/oblacione fideiū/seu alijs iustis modis deo
ppitio poterit adipisci/firma vobis vestrisq̄ successorib⁹ z il
libata p̄maneāt. In quib⁹ hec p̄p̄ijs duxim⁹ exprimēda vo
cabulis. Locū ipsū de cistercio cū terris/pratis/aquis/siluis/
pascuis/z omnib⁹ p̄tinētis suis. Abbatia de firmitate/Abba